

Haberler

Hazırlayan: Burcu Yılmaz
Ankara Üniversitesi BİL-BEM
brcyilmaz@ankara.edu.tr

TBMM’de Dilekçe Hakkı Çalıştayı Düzenlendi

TBMM’nin 100. Yılı Etkinlikleri kapsamında 12 Şubat 2020 tarihinde “Yasama Kalitesinin Artırılmasında Dilekçe Hakkının Rolü Çalıştayı” düzenlendi. TBMM Tören Salonu’nda TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat OKTAY ve TBMM Dilekçe Komisyonu Başkanı Mihrimah Belma SATIR’ın yaptıkları Açış Konuşmaları ile başlayan etkinlik, “Bilgi, Belge ve İşlem Talepleri”, “İhbar ve Şikâyetler Üzerine Denetim Talepleri” ve “Dilekçe Hakkında Dijital Dönüşüm” başlıklarıyla eşzamanlı üç oturum ile devam etti.

“Dilekçe Hakkında Dijital Dönüşüm” konulu Çalıştay’ın 3. Oturumu, TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanı Canan KALSIN, Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanı Dr. Ali Taha KOÇ ile Ankara Üniversitesi BEYAS Koordinatörü ve Dergimiz Editörü Prof. Dr. Fahrettin ÖZDEMİRCİ moderatörlüğünde gerçekleştirildi.

AÇIŞ KONUŞMALARI

TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP’un himayelerinde gerçekleşen Çalıştay’ın Açılışına Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat OKTAY’ın yanı sıra Adalet Bakan Abdulhamit GÜL, Milli Eğitim Bakanı Ziya SELÇUK, Ticaret Bakanı Ruhsar PEKCAN, Millet Vekilleri, TBMM Dilekçe, İnsan Hakları ve Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonları, CİMER, Kamu Denetçiliği Kurumu, Türkiye İnsan Hakları Kurumu, Etik Kurulu Başkanlığı, Kişisel Verileri Koruma Kurulu, Bilgi Edinme Başkanlığı ve bakanlık temsilcileri katılım sağladı.

TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP Açış Konuşmasında, dilekçenin bir hak arama yolu olduğunu vurgulamış, asıl önemli meselenin dilekçe konusunun doğruluğunu ya da haklılığını tespit etmek değil, dilekçeye konu olan sorunun giderilmesi olduğunu altını çizmiştir. Ülkemizde yenilikçi devlet anlayışıyla yürütülen çalışmalar kapsamında dilekçe hakkının uygulanması ile

ilgili çalışmalara da değinen Şentop, devlet ve vatandaşın görevlerini karşılıklı olarak yerine getirmesinin gerekliliğinden bahsetmiş, bu uygulamalarda temel noktanın halkın memnuniyeti olduğunu dile getirmiştir.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat OKTAY Açış Konuşmasında dilekçe hakkının sorulara cevap alma noktasında bilgi edinmeyi, şikayette bulunmak suretiyle denetlemeyi, dilek ve önerilerin

sunulmasıyla da halka demokratik katılım hakkını sağlaması sebebiyle mühim bir siyasal hak olduğunu belirtmiş, dilekçe hakkının meclisimizdeki tarihi gelişimine değinmiştir. Tarihte Türk devletlerinin millet ile arasındaki bağın her zaman güçlü olduğunu ve günümüzde de bu durumu dilekçe hakkı gibi önemli haklar ile hala muhafaza ettiğimizi dile getirmiştir. Bu kapsamda Şeyh Edebali'nin “ İnsanı yaşat ki devlet yaşasın” sözünü düstur edindiklerini belirten Oktay, temel gayelerinin her zaman bireysel hak ve özgürlüklerin yüceltilmesi olduğunu dile getirmiştir. Sonrasında ülkemizde yürütülen dilekçe

hakkı uygulamalarından bahseden Oktay, dilekçe mekanizmalarının eğilimlerinin incelenmesi ve doğru analiz edilmesinin hem yasama hem de yürütme çalışmalarına katma değer sağlayacağını belirtmiş, Dijital Türkiye ile beraber dilekçelerin dijital ortamda alınması, analizi, takibi ve saklanması büyük önem arz ettiğini vurgulayarak, bu kapsamda dilekçe hakkının kullanımının kolaylaştırılması gerektiğini söylemiştir.

TBMM Dilekçe Komisyonu Başkanı Mihrimah Belma SATIR ise Açış Konuşmasında dilekçe hakkının tarihimizdeki yerine değinerek, bu hakkın 1876'dan beri anayasalar ile korunduğunu vurgulamıştır. Sonrasında TBMM Dilekçe Komisyonu, İnsan Hakları İnceleme Komisyonu, Kamu Denetçiliği Kurumu, Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu, Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER) gibi ülkemizde bu hak kapsamında başvuru kabul eden kurumlar hakkında bilgi vermiştir. Dilekçe hakkının önemini vurgulamak

için Siyasetname' den bir hikaye aktaran Satır, millete hizmette kalitenin artırılması için ne gerekiyorsa yapılması hususunun önemine değinmiş, gelen dilekçelerin analiz edilerek sistemlerin etkin bir şekilde yürütülmesinin gerekliliğini dile getirmiştir.

DİLEKÇE HAKKI ÇALIŞTAYI OTURUMLARI

Çalıştay “Bilgi, Belge ve İşlem Talepleri”, “İhbar ve Şikâyetler Üzerine Denetim Talepleri” ve “Dilekçe Hakkında Dijital Dönüşüm” başlıklarıyla Bakanlıkların Teftiş Kurulu- Rehberlik ve Teftiş Başkanları, Strateji Geliştirme Başkanları ve Bilgi İşlem Daire Başkanları ile Bilgi İşlem Başkanlıklarının bağlı olduğu genel müdürlerin katılımı ile eş zamanlı üç oturumda gerçekleştirildi.

1. OTURUM: Bilgi, Belge ve İşlem Talepleri

Bu oturumlarda genel olarak vatandaşların kendileri veya kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri hakkında TBMM'ye ve yetkili makamlara başvurmasını ifade eden dilekçe hakkının sistematik bir şekilde yürütülmesi üzerinde durulmuş, “Ulusal Dilekçe Bilgi Sistemi” olması halinde kurumların buna nasıl dâhil olacağı konusu tartışılmıştır.

Birinci oturum moderatörlüğünü TBMM Dilekçe Komisyonu Başkanı Mihrimah Belma SATIR, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanı Naci AĞBAL ve Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Rektörü Prof. Dr. Mehmet BARCA yapmıştır. Bakanlıkların strateji geliştirme başkanlarının katılımıyla gerçekleştirilen ilk oturumun konusu sunulan hizmetler ve mevzuat; hizmetler hakkında toplumun bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi; sunulan hizmetlerdeki sorunların tespitinde başvuruların yeri;

uygulanan kanun ve kararların etki analizi ve kanun değişikliği taleplerinin tespiti olmuştur.

2. OTURUM: İhbar ve Şikâyetler Üzerine Denetim Talepleri

İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Başkanı Hakan ÇAVUŞOĞLU, Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu Başkanı Yunus ARINCI ve TBMM Genel Sekreter Yardımcısı Dr. Selçuk GİŞİ'nin moderatörlüğünü yaptığı “İhbar ve Şikâyetler Üzerine Denetim Talepleri” adlı ikinci oturuma, Bakanlık Teftiş Kurulu- Rehberlik ve Teftiş Başkanları katılım sağlamıştır. Bu oturumda idari denetimin tarihçesi ve denetimde yeni trendler; idarenin iş ve işlemlerinde kanunlara uygunluğunun sağlanmasında denetim yöntemleri; kanunların etki analizinde idari denetim birimlerinin rolü ile Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ve idari denetimin yeniden yapılandırılması konuları tartışılmıştır.

3. OTURUM: Dilekçe Hakkında Dijital Dönüşüm

“Dilekçe Hakkında Dijital Dönüşüm” oturumu, TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanı Canan KALSIN, Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanı Dr. Ali Taha KOÇ ile Ankara Üniversitesi BEYAS Koordinatörü ve Dergimiz Editörü Prof. Dr. Fahrettin ÖZDEMİRCİ moderatörlüğünde gerçekleştirilmiştir. Bakanlıkların Bilgi İşlem Daire Başkanları ile Bilgi İşlem Başkanlıklarının bağlı olduğu Genel Müdürlüklerin katılım sağladığı oturum büyük ilgi görmüştür.

Üçüncü oturumun ilk konuşmacısı olan Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanı Dr. Ali Taha Koç, dijital dönüşüm noktasına dikkatleri çekmiştir Dr. Koç, dijital dönüşümün odak noktasına insanı

koyduklarını belirterek, ülkemizde bu yönde atılan en büyük adımlardan birinin de Dijital Türkiye olarak ifade edilen e-Devlet Kapısı olduğunu belirtmiştir. Dr. Koç bu konudaki çalışmaların hızla devam ettiğini dile getirmiş, ülkemizin Birleşmiş Milletler İnsani Gelişmişlik Endeksi'ne göre 193 ülke arasında dijital hizmet sunumu noktasında 23. Sırada olduğunu belirtmiştir. Dijital dönüşüm konusundaki çalışmaların halkın dokunduğu her yerde olması gerektiğini ifade eden Dr. Koç, dilekçe hakkının da dijital ortamda yürütülebilmesi konusunda kapsamlı çalışmalar yapılmasının ne denli mühim olduğunun altını çizmiştir. Konuşmasının

devamında dijitalleşme kapsamında ülkemizde yürütülen diğer hizmetler hakkında da bilgi veren Dr. Koç, özellikle "Ulusal Veri Sözlüğü" konusuna değinmiş, kurumlar arasında terminoloji birliğinin sağlanmasının ve elde edilen verilerin analiz edilmesinin başta süreçlerin iyileştirilmesi olmak üzere birçok konuda önem arz ettiğini belirtmiştir.

Üçüncü oturumun ikinci konuşmacısı Ankara Üniversitesi BEYAS Koordinatörü ve Dergimiz Editörü Prof. Dr. Fahrettin ÖZDEMİRCİ ise konuşmasında genel olarak dijital dönüşüm sürecinde kurumların bilgi sistemlerini nasıl yönetmesi gerektiği konusuna değinmiştir. Bu kapsamda öncelikle dilekçe hakkı uygulamalarının günümüz şartlarına uygun hale getirilmesi gerektiğini dile getiren Dr. Özdemirci, bu dönüşüm sürecinde aslında tüm kurum ve kuruluşların çalışma biçimlerinden, kurumsal mimarilerine kadar birçok noktada değişime uğradığını belirtmiştir. Bu doğrultuda bilgi sistemlerinin de giderek kişiselleştiğini ifade eden Dr. Özdemirci, dijital dönüşümün kamusal alanı bilgi sistemlerine taşıdığını ve taşımaya da devam edeceğinin altını çizmiştir. Bu sistemler içerisinde yer alan veri, bilgi ve belgelerin analizinin öneminden bahsetmiş, kurumların bu verileri yenilikçi teknolojilerle analiz ederek anlamlandırma noktasında sıkıntılar yaşadığını dile getirmiştir.

Bu analiz ve yönetim sürecinde günümüz önemli teknolojilerinden olan yapay zeka, makine öğrenmesi, büyük veri ve robotik süreç otomasyonu (RPA) gibi teknolojilerin bilgi sistemleri ile entegre edilmesinin önemini vurgulamış, "metal yakalılar" ya da "dijital asistanlar" olarak da adlandırılan RPA araçlarının kullanımının sağlayacağı faydalara değinmiştir. Yenilikçi teknolojilerin kullanımıyla beraber sistemlerin yeni gereksinimlere de ihtiyaç duyduğunu ve bu noktada bilgi, belge içeren sistemler için bilgi güvenliği konusunun ne denli mühim olduğunun da altını çizmiştir. Veri merkezleri konusunda yaşanan sıkıntıları da dile getiren Dr. Özdemirci, -özellikle dilekçe hakkı kapsamında- belgelerin belge

yönetimi ve arşiv disiplininin gerektirdiği yöntem ve tekniklere göre arşivlenmediği konusuna dikkat çekmiş, ulusal ve kurumsal bellek oluşturmanın bir zorunluluk olduğunu dile getirmiştir. Konuşmasını sonlandırırken dilekçe hakkı ile ilgili üç temele dayanan bir model sunan Dr. Özdemirci, bilgi sistemlerinin birbiri ile entegre çalışması, büyük veri analizi ve raporlamanın önemini vurgulamış, ülkemizde dilekçe hakkının dilekçe bilgi yönetim sistemi kurularak, kurumsal sistemler üzerinden bütünleşik bir yaklaşımla oluşturulacak ulusal bir sistem ile yönetilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Oturum büyük ilgi toplamış, Dr. Özdemirci'nin bilgi sistemlerinin RPA araçları ile entegre şekilde yönetilerek daha etkin bir yapının kurulması hususunda önerileri basında yer almıştır (<https://www.milliyet.com.tr/gundem/robot-doktorlar-donemi-basliyor-6220353>). Dr. Özdemirci, Çalıştay sonrası “Dilekçe Hakkında Dijital Dönüşüm ve Ulusal Dilekçe Bilgi Sistemi” başlıklı çalışmasını TBMM’ne sunmuştur.

Eş zamanlı 3 oturumdan oluşan Çalıştay, dilekçe hakkı kapsamında idareden gelen cevapların kalitesinin artırılması, vatandaşların hak kayıplarının önlenmesi ya da telafi edilmesi ve benzeri amaçlar için sistem, süreç, uzmanlaşma, koordinasyon ve benzeri hususların gözden geçirilerek geliştirilmesi ve etkin bir yönetim süreci için yapılması gerekenler hususlarında önemli katkılar sağlamıştır. Çalıştay’ın çıktılarının kitap olarak TBMM tarafından yayınlanmasının planlandığı ifade edilmiştir.